

EDUSKUNNAN
SIVISTYSVALIOKUNTA

Helsingissä

16 päivänä maaliskuuta 1993

Lausunto n:o 2

Hallintovaliokunnalle

Eduskunta on lähettäessään hallituksen esityksen n:o 377/1992 vp laiksi yksityisten valtionapulaitosten toimiehtosopimuslain 2 ja 3 §:n muuttamisesta 12 päivänä helmikuuta 1993 hallintovaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi samalla määrännyt, että sivistysvaliokunnan on annettava lausuntonsa asiasta hallintovaliokunnalle.

Valiokunnassa ovat asian johdosta olleet kuultavina neuvotteleva virkamies Risto Savola valtiovarainministeriöstä, va. vanhempi hallitussihteeri Marjatta Lindqvist opetusministeriöstä, I varapuheenjohtaja Tapani Vuorela Yksityisten valtionapulaitosten sopimusvaltuuskunnasta, toimitusjohtaja Risto Mikkonen Urheiluopisto Kisakeskuksesta, lakimies Jukka Kauppala Opettajien Ammattijärjestö OAJ:stä, sosiaalisihhteeri Risto Pieviläinen Valtion ammattiliitosta, tiedotussihteeri Lars-Erik Wilskman Valtionapulaitosten toimihenkilöliitosta, puheenjohtaja Tapani Ranki ja pääsihteeri Timo Toiviainen Vapaan sivistystyön yhteisjärjestöstä ja varapuheenjohtaja Jorma Rytkönen Yksityiskoulujen liitosta.

Sivistysvaliokunta on käsitellyt asiaa toimialansa osalta ja esittää lausuntonaan kunnioittavasti seuraavaa.

Hallituksen esitys. Esityksessä ehdotetaan yksityisten valtionapulaitosten toimiehtosopimuslakia muutettavaksi siten, että lakia sovellettaisiin vain niihin yksityisiin yhteisöihin tai laitoksiin, jotka lain nojalla ovat oikeutettuja saamaan palkkausmenoihinsa valtionapua. Valtionosuus- uudistuksen mukaista laskennallista valtionosuutta saavat sekä harkinnanvaraista valtionapua saavat yhteisöt tai laitokset eivät näin ollen enää kuuluisi lain soveltamisalaan. Näiden yhteisöjen tai laitosten palveluksessa olevan henki-

löstön palvelussuhteen ehtojen järjestäminen toteuttaisiin yleisten työmarkkinoiden käytännön mukaisesti työsopimuslain ja työehtosopimuslain pohjalta. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä heinäkuuta 1993.

Valiokunnan kannanotot. Valiokunta yhtyy hallituksen esityksen tavoitteeseen muuttaa yksityisten valtionapulaitosten toimiehtosopimuslakia siten, että valtaosa yksityisistä valtionapulaitoksista jää lain soveltamisalan ulkopuolelle. Valtionosuus- uudistuksen toteuduttua ei ole enää perustetta eikä tarvetta siihen, että toimiehtosopimuslailla tai muulla erityislainsäädännöllä rajoitettaisiin lain nojalla laskennallisen perusteen mukaan valtionosuutta saavien toimintayksiköiden oikeutta päättää henkilöstönsä palvelussuhteen ehtojen järjestämisestä yleisen työlainsäädännön mukaisesti.

Valiokunnan saaman selvityksen mukaan asian valmistelu ei ole tapahtunut riittävässä yhteistyössä palkansaajajärjestöjen kanssa. Valtiovarainministeriön ilmoituksen mukaan asiaa on käsitelty valtionapulaitoksille järjestetyissä tilaisuuksissa. Valiokunta kuitenkin katsoo, että lakiehdotuksen asianmukaisen valmistelun varmistamiseksi olisi ollut tärkeää neuvotella eri osapuolten kesken.

Valiokunta katsoo, että siirtyminen toimiehtosopimuslain soveltamisesta yleisen työlainsäädännön soveltamiseen tulee toteuttaa hallitusti ja niin, että saavutetaan henkilöstön ja oppilaitosten kannalta toimintakelpoinen kokonaisuus.

Sivistysvaliokunta ehdottaa,

että lakiehdotus hyväksyttäisiin muutamattomana ottaen huomioon edellä esitetty huomautukset.

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Jouppila, jäsenet Ala-Harja, Aula, von Bell, Gustafsson,

Laakso, Lehtinen, Lindqvist, M. Pietikäinen, Pykäläinen, Rätty, Tykkyläinen ja Virrankoski sekä varajäsenet Puhakka ja Seivästö.

Eriävä mielipide

Hallituksen esitys merkitsee toimiehtosopimusjärjestelmän kumoutumista ja tuhansien yksityisten valtionapulaitosten palveluksessa olevien työntekijöiden jäämistä kollektiivisen sopimusturvan ulkopuolelle. Hallituksen esityksen mukaan lailla pudotettaisiin nämä työntekijät kollektiivisen sopimusturvan ulkopuolelle.

Hallitsemattoman tilanteen välttämiseksi työsuhteiden osalta tulisi hallituksen esityksen mukaiset lainmuutokset säätää vasta sen jälkeen, kun yksityisiä valtionapulaitoksia edustava

työnantajapuoli ja työntekijöitä edustavat palansaajajärjestöt ovat saaneet neuvoteltua uuden järjestelmän työsuhteen ehtojen sopimiseksi toimiehtosopimusjärjestelmän sijaan. Siinä tilanteessa voitaisiin toimiehtosopimuslaki kokonaisuudessaan kumota.

Edellä lausutun perusteella esitämme,

että valiokunnan olisi tullut lausuntonaan esittää hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen hylkäämistä.

Helsingissä 16 päivänä maaliskuuta 1993

Marja-Liisa Tykkyläinen
Jukka Gustafsson

Jaakko Laakso
Aarno von Bell